

ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษาของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร*

The Multilevel Factors Affecting the Educational
Effectiveness of Education Institutes under
Vocational Education Commission in the Bangkok
Metropolitan Area

อารีย์ อัสวานุภาพ^{1*}, พวงรัตน์ เกษรแพทย์¹, ราชนัย บุญธิมา¹ และ อัจฉรา วัฒนานรงค์²
Aree Ussavanuphap¹, Puongrat Kesonpad¹, Rachan Boontima¹
and Achara Wattananarong²

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand.

²วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

College of Management, University of Phayao, Thailand.

*Corresponding Author. Email: areeus@hotmail.com

Doi : 10.14456/jmcpupeace.2017.18

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับผู้เรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับสถานศึกษากับประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และ 3) ศึกษาปัจจัยพหุระดับ ประกอบด้วย ปัจจัยระดับผู้เรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์หุระดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยระดับผู้เรียน และปัจจัยระดับห้องเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยระดับสถานศึกษาด้านการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยระดับผู้เรียนด้านทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แรงจูงใจของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยระดับห้องเรียนในด้านสมรรถนะของผู้สอน และด้านทักษะทางวิชาชีพของผู้สอน ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยระดับสถานศึกษาในด้านการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยหุระดับ; ประสิทธิภาพทางการศึกษา; อาชีวศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the level of educational effectiveness, 2) the relationship between three level factors: the student, classroom, and institute level, and 3) the multilevel analysis consisted of these three level factors which affected the educational effectiveness of Education Institutes under Vocational Education Commission in the Bangkok metropolitan area. The samples consisted of one thousand and sixty-four administrators, teachers and vocational certificate students from government vocational education institutes in Bangkok. The instruments used in this study were questionnaires for administrators, teachers, and students. The data were analyzed by using mean, standard deviation, coefficient of variation, Pearson product - moment correlation coefficient and multilevel analysis.

The results of the research were as follows: 1) the level of educational effectiveness of education institutes under Vocational Education Commission in the Bangkok metropolitan area was at a high level, 2) the student level factors and the classroom level factors had a relationship with educational effectiveness of education institutes under Vocational Education Commission in the Bangkok metropolitan area at the statistically significant level of .01. The institute level factor in the aspect of promoting professional development also had a relationship with educational effectiveness at the statistically significant level of .05, and 3) the student level factors in the aspect of the skills and characteristics of students in the twenty-first century, the motivation of students, and the parental involvement affected the educational effectiveness of vocational education institutes at the statistically significant level of .01. The classroom level factors in the aspect of the competencies and professional skills of teachers, and the institute level factors in the aspect of promoting professional development affected the educational effectiveness of vocational education institutes at the statistically significant level of .05.

Keywords: Multilevel Factors; Educational Effectiveness; Vocational Education

บทนำ

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ ช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า สังคมมีความมั่นคง ด้วยการอาชีวศึกษาช่วยเตรียมบุคคลด้านฝีมือ โดยใช้กระบวนการฝึกฝน หรือการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และ เจตคติ สามารถปฏิบัติงานเพื่อประกอบอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้ (Apornpresert, 2011) ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรสายอาชีพให้มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานตามความต้องการของสังคม ของบุคคล และสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ จากสถานการณ์ความต้องการแรงงานกำลังคนของประเทศ พบว่าต้องการแรงงานในระดับกลางมากกว่าระดับสูงด้วยประเทศไทยขาดแคลนกำลังคนในระดับกลางอย่างต่อเนื่อง (Office of the Education Council, 2011) จึงได้มีการกำหนดนโยบายในการผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยมีเป้าหมายให้เพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น (Office of the Education Council, 2012a)

จากข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) มีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทยให้มีคุณภาพ (Office of the Education Council, 2009) รวมทั้งการจัดการศึกษาไทยต้องมีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากล ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีคุณภาพระดับสากล และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (Office of the Education Council, 2011a) ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นความสามารถของสถานศึกษาที่จะสามารถเพิ่มการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ประโยชน์ที่สุด ประสิทธิภาพของสถานศึกษาจะสะท้อนถึงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Sihono & Yusof, 2012) ทั้งนี้ลักษณะของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนอกจากต้องคำนึงถึงนโยบายการศึกษาแล้ว มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ปัจจัยระดับสถานศึกษา ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับผู้เรียน (Creemers & Kyriakides, 2012) ปัจจัยระดับสถานศึกษานี้ สถานศึกษาต้องมีบทบาทในการให้ความรู้และฝึกอบรมผู้เรียนในการพัฒนาศักยภาพและมีความสามารถที่จะแข่งขันในอนาคตได้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นำอาชีวศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่ทำให้อาชีวศึกษาประสบความสำเร็จได้ และด้วยในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมเทคโนโลยีได้มีบทบาทอย่างสูงเกิดสภาพการเรียนรู้ใหม่ มีเครือข่ายสังคมการเรียนรู้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการนำสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทักษะศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำงาน (Dede, 2010) การบริหารสถานศึกษาจะไม่ทำงานเป็นเอกเทศ แต่จะเป็นระบบ มีการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมกับสถานศึกษาอื่น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสถานศึกษาอื่น ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ยั่งยืนและยิ่งใหญ่กว่าเดิม ทั้งนี้ ทักษะศตวรรษที่ 21 ต้องการโรงเรียนศตวรรษที่ 21 (Hargreaves, 2010)

ห้องเรียนที่มีคุณภาพนับเป็นส่วนที่สำคัญที่ช่วยเสริมคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมของห้องเรียนจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ (Hardiman, 2012) และมี

อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียน คุณภาพของครูนับเป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประเทศฟินแลนด์ได้รับการยอมรับว่าจัดการศึกษาได้มีคุณภาพคือ ครูมีคุณภาพสูง มีความรู้ และทักษะในการสอนสูง มีการจัดฝึกอบรมครูให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ ดีที่สุด มีการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้มีคุณภาพสูง (Samkoset et al., 2010) และปัจจัยที่ทำให้ โปรแกรมอาชีวศึกษาประสบความสำเร็จคือ คุณภาพครู การสอนที่หลากหลาย การจัดการห้องเรียน ห้องเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Parker, 2008) นอกจากนี้ผู้เรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญต่อการพัฒนา ประเทศ การเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและการทำงานในอนาคต เป็นความท้าทาย ของนักการศึกษา (Jacobs, 2010) ที่ต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ต้องเข้าสู่โลกแห่งการ ทำงาน นอกจากต้องมีสมรรถนะทักษะในทางวิชาชีพ ยังมีปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ จะต้องมีความ จูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมการเรียนรู้ (Chainontee, 2016) หรือ ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ เจตคติต่อการเรียนรู้ และ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ปัจจัยระดับครู ได้แก่ การจัดการเรียนการ สอน และการวัดและประเมินผล และปัจจัยระดับผู้บริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และพฤติกรรมการ นิเทศแบบไม่ชี้หน้า (Thitisupakul, 2016)

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของอาชีวศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยส่งเสริมให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และ ช่วยผู้เรียนให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ชุมชน ประชาคม อาเซียน และโลก และด้วยโครงสร้างของข้อมูลมีหลายระดับ เพื่อให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องเหมาะสม จึงต้องใช้รูปแบบการวิเคราะห์หลายระดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับผู้เรียน ระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 87 คน ครูผู้สอนวิชาการระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 1,103 คน และผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 24,745 คน ของสถานศึกษาของรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 19 แห่ง ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 รวมจำนวน 25,935 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 19 แห่ง รวม 19 คน ครูผู้สอน และผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากสถานศึกษา 19 แห่ง โดยเป็นครูจากสถานศึกษาแต่ละ 5 ห้องเรียน รวม 95 คน และผู้เรียนจากสถานศึกษาแต่ละ 5 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 10 คน รวม 950 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,064 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับสอบถามข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .995 ฉบับที่ 2 สำหรับสอบถามข้อมูลจากผู้เรียนอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .974 โดยแต่ละฉบับแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาอาชีวศึกษา 19 แห่ง โดยได้รับแบบสอบถามผู้บริหารคืนกลับมา 19 ฉบับ แบบสอบถามครูได้รับคืนกลับมา 95 ฉบับ รวม 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามสำหรับผู้เรียนส่งไป 950 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา 948 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.78

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (CV)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับ ด้วยการหาตัวแปรของปัจจัยระดับผู้เรียน ระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์พหุระดับ (Multilevel Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษา

ประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน พุทธิพิสัยของผู้เรียน, จิตพิสัยของผู้เรียน และทักษะพิสัยของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และ ระดับของประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ประสิทธิผลทางการศึกษา	$\bar{X}$	SD	C.V.	ระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.83	.65	22.97	ปานกลาง
พุทธิพิสัยของผู้เรียน	3.77	.54	14.32	มาก
ความรู้ในเนื้อหา	3.69	.71	19.24	มาก
การนำความรู้ไปใช้	3.85	.70	18.18	มาก
ความคิดสร้างสรรค์	3.80	.61	16.05	มาก
จิตพิสัยของผู้เรียน	4.02	.61	15.17	มาก
ทักษะพิสัยของผู้เรียน	3.85	.59	15.32	มาก
รวม	3.61	.43	11.91	มาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับผู้เรียน ระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

2.1 ปัจจัยระดับผู้เรียน ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แรงจูงใจของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน ประกอบด้วย สมรรถนะของผู้สอน ความรู้ทางวิชาชีพของผู้สอน ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอน คุณธรรมทางวิชาชีพของผู้สอน และการพัฒนาทางวิชาชีพของผู้สอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2.3 ปัจจัยระดับสถานศึกษา ในด้านการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วน สมรรถนะของผู้บริหาร การวางแผนและนโยบายการ บริหาร วัฒนธรรมของวิทยาลัย และบรรยากาศของวิทยาลัย กับประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .231, .337, .389 และ .412 ตามลำดับ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยระดับผู้เรียน ระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการ ศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

3.1 ปัจจัยระดับผู้เรียน พบว่า ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แรงจูงใจของ ผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า สมรรถนะของผู้สอน และ ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอน ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร รายห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความรู้ทางวิชาชีพของผู้สอน และการพัฒนาวิชาชีพ ของผู้สอน ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของทักษะและคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพ- มหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

3.3 ปัจจัยระดับสถานศึกษา พบว่า การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผล ทางการศึกษาในระดับสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วน สมรรถนะของผู้บริหาร การวางแผนและ นโยบายการบริหาร วัฒนธรรมของวิทยาลัย และบรรยากาศของวิทยาลัย ไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผล ทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รายสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า

1. ระดับประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตาม มาตรฐานการอาชีวศึกษา ในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และมีค่าประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา อาชีวศึกษาหลายแห่งขาดอุปกรณ์เครื่องมือสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม มาช่วยในการจัดการเรียนการ

สอนในแต่ละวิชา จึงทำให้การจัดการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council, 2011) ที่ระบุว่าคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ ด้วยผู้จบด้านอาชีวศึกษาขาดความสามารถด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะสายงาน เนื่องจากสถานศึกษาจัดการศึกษาโดยไม่ได้ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการ และขาดความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และข้อจำกัดของเงินอุดหนุนที่ได้รับ ด้วยเหตุนี้จึงอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับซาวิคและคาเซฟ (Savic, & Kashef, 2013) ที่เห็นว่า สิ่งที่สำคัญต่อจิตพิสัย คือ แรงจูงใจในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ ที่มีผลต่อความล้มเหลวหรือความสำเร็จในการศึกษา

2. ปัจจัยระดับผู้เรียน พบว่า ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แรงจูงใจของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังแนวคิดของลอร์สัน และมิลเลอร์ (Larson & Miller, 2011) ที่มีความเห็นว่าทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะประยุกต์ความรู้และดำรงอยู่ในโลกแห่งความจริงได้ เช่นเดียวกับ แรงจูงใจของผู้เรียนที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษา อาจเนื่องมาจาก ผู้เรียนชอบงานช่างวิชาชีพในสาขาที่เรียน การชมเชยผู้เรียนเมื่อทำงานครบถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ดังที่ดาฟท์ (Daft, 2011) ได้ระบุว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคงทนที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุความสำเร็จ รวมทั้ง วิเวียโน (Viviano, 2012) ได้ระบุถึงสิ่งที่ผู้บริหารทางเทคนิควิชาชีพเพื่อการศึกษาควรสนับสนุนผู้สอนได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานของคณะกรรมการมาตรฐานอาชีวศึกษาการสอนแห่งชาติ (National Board for Professional Teaching Standards, 2012) ส่วนหนึ่ง คือ การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรักในการเรียนรู้ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาอาชีวศึกษาหลายแห่ง ได้ปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการจัดระบบการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อติดตามดูแลผู้เรียน จึงมีส่วนทำให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษา

3. ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า สมรรถนะของผู้สอน เป็นตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับห้องเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ถ้าผู้สอนมีสมรรถนะดี จะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดี ดังที่ แฮมเมอร์เนส และคณะ (Hammerness et al., 2012) มีความเห็นว่าครูผู้สอนต้องมีทั้งคุณวุฒิและความสามารถ อย่างไรก็ตาม การที่สมรรถนะของครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าตัวแปรอื่น และยังเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้บริหารควรเพิ่มการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพให้กับครูผู้สอน เพื่อเพิ่มสมรรถนะของครูให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน

ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับห้องเรียน อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษามีครูที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์ในการเรียนที่ดีขึ้น ในด้านการบริหารจัดการห้องเรียน แซนทรอค (Santrock, 2009) ได้เสนอแนะว่า การบริหารจัดการห้องเรียนที่ดีมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายกิจกรรมที่กำหนด และยังช่วยจัดการปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียน จึงควรสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวกต่อการเรียนรู้ และควรจัดให้มีครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้การพัฒนาทางวิชาชีพของผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของทักษะและคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอนมีการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยตนเอง หรือได้รับการพัฒนาตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนด ดังที่ รีบอร์ (Rebore, 2009) ได้แนะนำว่า การพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูผู้สอน ช่วยให้ผู้สอนได้โอกาสในการปรับปรุงทักษะความรู้ในเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย รวมทั้งเบรเดสัน (Bredeson, 2003) ได้ระบุว่า การพัฒนาวิชาชีพจะเป็นโอกาสการเรียนรู้ของนักการศึกษาที่จะได้นำความคิดสร้างสรรค์และความสามารถมาเพิ่มหรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน

4. ปัจจัยระดับสถานศึกษา พบว่า การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพให้กับครูอาชีวศึกษา มีหน่วยงานเฉพาะในการส่งเสริมสมรรถนะครูอาชีวศึกษา มีการจัดตั้งชมรมครูอาชีวศึกษา ที่ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะครูตรงตามสาขาวิชา และสถานศึกษาส่วนมากได้ปฏิบัติตามนโยบายของของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับที่ ลูเนนเบิร์ก; และ ออร์นสไตน์ (Lunenberg & Ornstein, 2008) ได้ระบุว่า หลักในการปรับปรุงสถานศึกษา คือ ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีศักยภาพ มีความสามารถ ด้วยครูเป็นผู้สนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการปรับปรุง นอกจากนี้ครูยังเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นครูต้องได้รับความรู้และทักษะใหม่เพื่อใช้ในการปฏิรูปและการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เช่นเดียวกับ สตรீว (Stewart, 2012) ที่ได้ระบุว่าปัจจัยความสำเร็จทางการศึกษาของประเทศแคนาดา ประเทศสิงคโปร์ และประเทศฟินแลนด์ส่วนหนึ่ง คือ มีการพัฒนาครู เพื่อที่ครูจะได้สอนดี มีคุณภาพ ดังนั้น การจะพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารหรือผู้กำหนดนโยบายการศึกษาควรเพิ่มการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ

สำหรับตัวแปรอื่นที่ไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา คือ สมรรถนะของผู้บริหาร การวางแผนและนโยบายการบริหาร วัฒนธรรมของวิทยาลัย บรรยากาศของวิทยาลัย และคุณธรรมทางวิชาชีพของผู้สอน ตัวแปรเหล่านี้ถึงจะไม่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา แต่เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรตระหนัก ด้วยผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน

ของสถานศึกษา เช่นเดียวกับครูผู้สอนจะเป็นต้นแบบ ตัวอย่างที่ใกล้ชิดของผู้เรียน ที่ผู้เรียนอาจจะนำไปศึกษาและปฏิบัติตามได้การมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้สอนจึงเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและกำกับติดตามการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัด เพื่อสนับสนุนผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ที่จะช่วยผู้เรียนได้รู้จักการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดชีวิต และสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้ด้วยดี นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สามารถนำผลวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาและการบริหารจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยประเมินการนำนโยบายอาชีวศึกษาไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้หน่วยงานระดับนโยบายและสถานศึกษาได้ร่วมกันหาวิธีในการดำเนินการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อศึกษาหาวิธีพัฒนาจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการ และสอดคล้องกับบริบทของสังคมในศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

References

- Apornpresert, M. (2011). Vocational Analysis Industry. Bangkok: Odiens.
- Bredeson, V. (2003). *Designs for Learning: A New Architecture for Professional Development in Schools*. California: Corwin.
- Chainontee, W. et al.. (2016). The Multi-Level Factors Influencing Wellness of the Secondary School Students under Office of Basic Education Commission in the Bangkok Metropolitan Area. *Journal of MCU Peace studies*, 4(2), 279-294.
- Creemers, M. & Kyriakides, L. (2012). *Improving Quality in Education : Dynamic Approaches to School Improvement*. London and New York: Routledge.
- Daft, R. L. (2011). *Leadership*. (5th ed.). South-Western: Cengage Learning,
- Dede, C. (2010). Comparing Frameworks for 21 st Century Skills. In *21st century skills: Rethinking How Students Learn*. James Bellanca and Ron Brandt (Editors). Bloomington: Solution Tree Press.
- Hammerness, S. et al. (2012). Teacher Preparation in the Netherlands: Shared Visions and Common Features. In *Teacher Education around the World*. Edited by Darling-Hammond, L. & Lieberman, A. London and New York: Routledge.
- Hardiman, M. (2012). *The Brain-Targeted Teaching Model for 21 st-Century Schools*. California: Corwin.
- Hargreaves, A. (2010). Leadership, Change, and Beyond the 21 st Century Skills Agenda. In *21st century skills: Rethinking How Students Learn*. James Bellanca and Ron (Brandt Editors). Bloomington: Solution Tree Press.
- Jacobs, H. H., (2010). *Curriculum 21: Essential Education for a Changing World*. Virginia: ASCD.
- Larson, L. C. & Miller, T. N. (2011). 21 st Century Skills: Prepare Students for the Future. In *Kappa Delta PI RECORD*, Spring 2011.
- Lunenberg, C. & Ornstein, C. (2008). *Educational Administration: Concepts and Practices*. (5th ed.). Belmont: Thomson-Wadsworth.
- Office of the Education Council. (2010a). *Strategic goals and indicators, education reform in the second decade 2552-2561 B.E.*. Bangkok: Office of the Education Council.

- Office of the Education Council. (2010b). *The National Education Plan, Revised 2552-2559 B.E.*. Bangkok: Bangkok: Office of the Education Council.
- Office of the Education Council. (2011). *Policies and strategies education reform in last two decades developing vocational education*. Bangkok: Office of the Education Council.
- Parker, E. L. (2008). *Factors that contribute to a successful secondary vocational education program in the state of Mississippi*. Dissertation, Ph.D. (Educational Leadership and School Counseling). Mississippi: The University of Southern Mississippi.
- Rebore, R. W. (2009). *Human Resources Administration in Education: A Management Approach*. Boston: Pearson.
- Samkoset, V. et al. (2010). *Offer an Alternative System of Education That is Appropriate for the Health of Thailand People*. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation.
- Santrock, J. W. (2009). *Educational Psychology*. (4th ed.) Boston: McGrawHill.
- Savic, M. & Kashef, M, (2013). Learning outcomes in affective domain within contemporary architectural curricula In *International Journal of Technology & Design Education*. 23, 987-1004, Springer.
- Sihono, T. & Yusof, R., (2012). Implementation of School Based Management in Creating Effective Schools. *International Journal of Independent Research and Studies*, 1(4), 142-152.
- Stewart, V. (2012). *A World-Class Education: Learning from International Modules of Excellence and Innovation*. Alexandria : ASCD.
- Thitisupakul, P. et al.. (2016). A Study of Factors Affecting Teaching and Learning Performance of English in Bangkok Metropolitan Schools. *Journal of MCU Peace studies*, 4(2), 245-259.
- Viviano, T. (2012). What 21st Century Leadership in Career and Technical Education Should Look Like. *Journal of Career and Technical Education*, 27(2), 51-55.